

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-tér, a hídkaputól kimenet, balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára negyvedre 3 ft. o. ó.

Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ór 7 kr., 2-ór 6 kr., 3-ór 5 kr. o. és minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Eőfizetési díj

K. KÖZLÖNY

april-juniusi folyamára.

Égészévre . . . 12 forint.

Félévre . . . 6 „

Évnyegyedre . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

A székely kivándorlásról.

II.

D) A második ok, melyben a székely kivándorlás aggasztóbb előrehaladását kereshetjük, az újabb társadalmi intézményekben található, melyeknél fogva úgy a szomszéd oláh tartományokban, mint minálunk lényeges változások történtek.

Maga a jobbágy felszabadulás kevesebb hatással volt a székelyföldre, kivéve azt, hogy az addig adómentes népre az ős földjén és ős intézményén kívül eső kárpótlás terhe szintugy reá hátrahatott és így az előtte nagy részben új adózás tízszeres terhekkal esett vállaira, és pedig éppen akkor, midőn a székely nemzeti katonáskodás megszüntével azon kevés pénzforgalom is, a mit a székely ezredék katonatisztjei azon terület elzárt vidékein érvényesíthettek, teljesen megszűnt, és a nép e vékony jövedelemforrástól is éppen akkor esett el, a midőn a behozott monopoliumok egyéb fontos jövedelemforrásait is elveszték. De az életmód keresésére mind a mellett a felszabadulás maga is tagadhatlanul gyakorolt némi befolyást.

A megyei élet aranykorában, a megyei nemesség a mostaninál jobb házakat, népesebb cselédséget tartott, az udvarbírók és kocsisok igen nagy mértékben székelyekből teltek ki. A jobbágy felszabadulás után tömérdek nemesi birtokban felhagytak a saját kezeléssel, s a földeket a népek adák ki részremlésre, még több birtok ment hasznbérlok kezeibe, a kik luxus cselédséget nem tartanak, annyira, miképp hozzávetőleg állíthatjuk, hogy azon nagy társadalmi változással, melyet a jobbágy felszabadulás okozott, négy-öt ezer cselédi állomást vesztett el a székelység a szomszédos megyék birtokosainál.

Más viszonyok között a jobbágy felszabadulás csak javára vált volna a népesebb vidékeknek, és rendes államgazdasági számítás szerint egészen anomálnak tetszhetik fenebbi állításunk, mert hisz midőn a birtoktól a kényszerített munkaerőt elvették, természetesen a felfogadott munkaerő van hivatva amannak helyét elfoglalni.

Nálunk azonban a birtokosság rohamosan veszté el jobbágysait, s nem gondoskodhatott előre pénzalapról, mely a feladandó munkaerőt helyettesítse; sőt éppen a felszabadulás tényét irtózatossá polgárháboru, rablás és pusztítás követvén, a birtokosság anyagi viszonyain oly terhes sebeket kapott, hogy azon csekély kárpótlás, a mit jobbágysáért vett a mellett, hogy legnagyobb részben általa fizetendő, nem volt képes csak a belháboru miatt kapott anyagi sebeket is hegeszteni.

E miatt a nagyobb és közép birtok az egész országban sorvadó álláspontra jutott, s a vagyonosabb rész tehetetlensége mindig önként vonja maga után a szegényebb osztályok soradását és pusztulását.

Régen a birtokos gazdálkodott, épített, a székely lejtő udvari cselédnek, hozta deszkáját, léccézét, szuszékját s a birtokosság vette, csoportosan tódult ki a megyei birtokosokhoz aratásra, kaszálásra stb. Hozta az oláhság közé a dohányt, fenyővizet, szilva- és gabonapálinkát, cserélte fel gabonával s otthon tisztességesen élt belőle.

Most a megyei birtokokban a jégzápok által betört zsinidék helyét szalmazsupokkal foltozzák ki; a nemes ember rágott szipkájából füstölgetve hever meghasadozott divánján, s csak akkor kél fel onnan, midőn

jön a feledes, hogy földjének terményét megossza, a miből aztán szükön és darécz-kabáthá öltözve valahogy kijön. El van veszve kedve az építéstől, földmíveléstől, s még inkább elretten a gazdaságtól midőn látja, hogy ha ma allodiumára a kézi munka végett vagy egy proletárt befogad, holnap már ez allodiumot is a proletárok elkövetelik tőle.

A tulajdonnak nincs biztosított szilárd-sága, míg a nagy társadalmi reform ki nem forrja magát; s miután nálunk ma még a farm rendszert nem lehet alkalmazni, s csak földért kaphatunk kézalatt álló munkást, inkább felbágy a birtokos a gazdasággal, hogysem a kiosztás által allodiumát kockáztassa.

Es ha mindenképpen kíváncsi, hogy valaha már az ember határozottan tudja mi az övé, mi a népé? úgy valóban nem tagadhatni, hogy a jobb birtokosság nagy elcsüggedése a birtok kezeléstől, építkezéstől stb. visszahat általában az erdélyi köznép nyomorára, a mi csak most az idei rosz természettel is mutatkozik, s visszahat a székelység kivándorlására is, mely hazájában nem élhetve, idegen országot keres.

Es Moldva-Oláhsországban hasonló társadalmi változás ellenkező eredményt szült székelyeinkre nézve.

A jog egyformaság közszelleme tulhatott a keleti Kárpátokon is, s habár évtizedekkel később, mint mi nálunk, az oláh fejedelemiségekbe is áthatott a jobbágy felszabadulás eszméje, habár dictatorias uton is átvive.

A jobbágy felszabadulást azonban a rabszolgaság eltörlésének kellett megelőznie, minthogy ottan még utóbbi időkben ez intézmény is létezett. A cigányoknak rabszolgaságból felszabadulása folytán az oláh városok proletarjait elveszték; a földmívelésre hajlandóbb cigányosság elfutott a városokból falukra, s ott tehetsége szerint fruntás vagy toporás lett; ez által a cselédség aránykora állott be különösen a főbb városokban, s a bukaresti s jassyi-i bojárok megfizettek egy jó székely kocsisnak egy-egy arany napi díjt, a mi igen kecségette a székelyeket, kik az érczépénznek csak látásától is elszoktak elszegényedett hazájokban.

Idejáruult még az is, hogy az európai hatalmak utóbbi időkben többet foglalkozván kelettel, sőt főként a francia befolyás nehány év előtt annyira terjedvén ama területen, hogy már-már a hercegségeket francia departament-nak lehetett nevezni; az európai cultura kezdte ama terület terménykincseit is figyelemre venni, s ezen vívmány lendület adott a canalisatióknak és vasutaknak. Ezek miatt nagyobb szerű építkezések történtek, a kézi munka és fuvar megdrágult, a kivándorló székely munkásokat jól fizették, és mi ismerünk jó birtok székely nemeseiket is, kik fuvarjaikat kiküldék a szomszéd tartományokba, s ezen vállalatot magokra nézve nyereményesnek tekintették.

Moldva-Oláhsország népessége gyér, és a nagybirtokos csak is a pazarlás, de belső catastrofik által kimerülve nem levén, azon fényt izzethet, mely az aristocrazia felszínének háztartásában, s főként gazdaság vitelében a jobbágy felszabadulás előtt mindenütt nyilatkozott.

A bojároknak megvoltak a mult évig jobbágysaik, kik a luxusokra dús jövedelmet ingyen munkájokkal behajták, és így volt nekik miből arany napi díjt adjanak kocsisainknak, s nagy építkezéseket hajtsanak végre.

Ezen anyagi csáb volt az, a mi a székely munka erőt vonzotta kifelé.

Most, midőn Kuza fejedelem s ministoriuma az aristocrazia befolyása nélkül dictatorilag vette át ott is a felszabadulás fontos reformját, azt hisszük, hogy a helyzet ott is jelentékeny változást szenved.

Az igaz, hogy az ottani birtokosságot belső catastrofik nem pusztíták ki mindenéből; de egy nagy fatum nyomja ott is a nagy birtokot. Ok nagyon sokat vesztek, s nagyon eladósodtak. Bizonyynal a bojárokat az eladósodásnak nagyobb örvényében találta a jobbágy felszabadulás, mint a magyar aristocraziát. És ebből mi azt következtetjük, hogy ha tavalig az ottani bojárok luxusa kedvezett a székely kivándorlásnak, a bojárok bekövetkezendő rendszeres bukása ezen

igért mind szükébb korlátok közé fogja vonzókára szorítani.

Minthogy azonban ez esetben is ott a székely elé vonzóbb éghajlat, s olcsóbb földhasználat várhat a kevésbé népessült, de jól trmő vidékeken, a csángó rokonok szomszéd-ágában nem merjük elhatározni, ha valjon kivándorlásra vonzó régiebb inger helyett em egy újabb fog-e előállani, s az eddigi agyontalan kibujdosók helyett nem fog-e hánk olyakat veszteni, a kik a gazdaság vi-étre egy kis pénz és marhaalappal is bírva a szomszéd ország gazdaságában keresnek magoknak szerencsét. Ez esetben kétszeres lesz hazánk vesztese a nép kivándorlásában, mert vele jelentékeny érték is tülmet a Kárpátokon.

A három országos nyelvnek a közhivatali köz- lekedésben használatáról szóló és szentesített törvényezik következőképen szól:

Mi Első Ferencz József

Isten kegyelméből austriai császár;

Magyarország, Csehország, Dalmát, Horvát, Tótország, Galiczia és Lodomeria apostoli királya, Lombardia, Velence és Illyria királya, Jeruzsálem királya stb.; Austria főhercege, Toscana és Krakkó nagyhercege; Lotharingia, Salzburg, Stájer, Karantn, Krajna és Bukovina hercege; Erdély nagyfejedelme, stb.

ezennel tudtul adjuk mindenkinek:

Kedvelt Erdély Nagyfejedelemségünknek 1863. évi Sz. György hava 21-én kelt királyi leiratunkkal gyanezen év Szent-Jakab hó 1-jére Nagy-Szeben szabad királyi városunkba egybehívott és ott országgyűlésileg egybegyűlt képviselői alkotmányos ünnön, a három országos nyelvnek a közhivatali közlekedésben használatát illető törvényezikket 1864-ik évi Szent-Iván hó 23-ról kelt fölterjesztésükbe letet azon legalázatosabb kéressel hozzánk, hogy mi törvényezikket legkegyelmesebben helyben hagyjuk, megerősítsük és szentesítsük.

Ezen törvényezik tartalma a következő:

Törvényezik

a három országos nyelv használatáról a közhivatali közlekedésben.

1. §. A három országos nyelv egymint: a magyar, német és román nyelv, a közhivatali közlekedésben egyenjogu.

2. §. A felek szabadságában áll minden bármint beadványokban, valamint minden hivatalos tárgyalásban, a három országos nyelv akármelyikévd élni.

3. §. A felek szóbeli kérelmeik valamint azok, a tanúk és szakértők kihallgatása feletti jegyzőkönyvek, a három országos nyelv valamelyikén, és pedig azon a nyelven veendők fel, melyet a kihallgatódó fél, a kihallgatódó tanu vagy szakértő kijelöl.

4. §. Peres vagy peres ügyeken kívüli bírói tárgyalásoknál, melyekben több fél vesz részt, szabadságában áll mindenik félnek, a három országos nyelv valamelyikével élni.

5. §. A felek beadványaira vagy jegyzőkönyvileg felvett kérdéseire, az elintézés ugyanazon nyelven adandó ki, a melyen a beadvány vagy jegyzőkönyvileg felvett kérdés szerkesztetett.

6. §. A bírói határozatok, valamint az indokok, oly esetekben, hol több fél vesz részt, azon a nyelven adandók ki, melyen a kérelem vagy keresetlevél, illetőleg az első beadvány, vagy az első szóbeli kérelem szerkesztetett.

A többi felekkel, ha kívánják, a határozat fordításai is azon nyelven közlendők, melyen ők e tárgyalásnál részt vettek.

8. §. A szóbeli végtárgyalásnak, az ítélet kihirdetésének és kiadványozásának, a három országos nyelv közül azon kell történni, mely a vádlott anyanyelve. Azonban szabadságában áll a vádlottnak, egy mást is három országos nyelv közül, a melyet neki érteni kell, e végett választani.

9. §. A felsőbb hatóságok vagy törvényszékek határozatai hasonlóképen azon nyelven adassanak ki, melyeken ezen határozatok az előbbi 5. 6. és 6. szabályai szerint a feleknek kiadandók.

9. §. Mindenkinek szabadságában áll nyilvános tárgyalásoknál, a három országos nyelv akármelyikét használni.

10. §. A városi és vidéki községekben a községi ügyek belkezelése nyelvét a község képvisellete határozza meg.

11. §. A törvényhatóságokban az illető hatóság képvisellete határozza meg a törvényhatóság ügykezelési nyelvét.

12. §. A 10. és 11. §. foglalt határozatok a törvényhatóság vagy községképviselét hivatalos működése idejéig érvényesek.

Ezen hivatalos működés megszűnése után a község vagy törvényhatóság ügykezelési nyelvének meghatározása iránt, új határozat hozathatik.

13. §. Mindennemű közlések, kiadványozások, rendeletek, meghagyások stb. melyek ezen törvényhatóságokhoz, községekhez, ezek hivatalaihoz és törvényszékeihez, egyházi vagy más testületekhez és intézetekhez intézettek, az előjáró hatóságok által a három országos nyelv közül azon adandók ki, mely az illető törvényhatóság vagy község belügykezelési nyelve, vagy pedig melyet az egyházi vagy más testület vagy intézet használ.

14. §. A községek és törvényhatóságok, ezek hivatalai és törvényszékei, valamint az egyházi és más testületek, nem különben az egyházi törvényszékek is, a kölcsönös és az előjáró hatóságaikkal való érintkezésben saját belügykezelési nyelvüket használják.

15. §. A cs. k. katonai hatóságokkal való érintkezésben a községek saját nyelvüket, a törvényhatóságok és ezek hivatalai lehetőségig a német nyelvet használndják.

16. §. A törvényhatóságok és törvényszékek belső hivatalos nyelve az, mely az illető törvényhatóság nyelve. A hatóságok és hivatalok elnöki hivatalos közlekedésében a három országos nyelv akármelyikének használata, minden megszorítás nélkül, megengedtetik.

17. §. A többi hatóságok és törvényszékek belső hivatalos nyelve, nem különben ezen hatóságok és törvényszékek egymásközt, és erdélyi nagyfejedelemségen kívüli hatóságokkal való érintkezési nyelve rendeltetileg fog meghatározatni.

18. §. A nép- és középiskolákban, valamint a felsőbb tanintézetekben az oktatási nyelv meghatározása azok hatáskörébe tartozik, kiket az illető iskola, és felsőbb tanintézet fenntartása iránti gondoskodás illet.

19. §. Az egyházi anyakönyvek az első §-ban egyenjogunak nyilvánított nyelvek egyikén vezetendők. Szabadságában áll különben az egyes hitfelekezeteknek, a főkormányzékkel egyetértve, erre egy más nyelvet is meghatározni.

20. §. Ezen határozatokkal ellenkező minden országos törvény megszüntetetik és érvényen kívül tetetik.

21. §. Ezen törvényezik kötelező ereje haladéknélkül érvénybe lép.

Midőn kedvelt Erdély nagyfejedelemségünk országgyűlésileg egybegyűlt képviselői ezen legalázatosabb kérését tetszéssel fogadnók, a fentebbi törvényezikket egész kiterjedésében császári királyi és nagyfejedelmi helybenhagyásunkkal megerősítjük és szentesítjük, és az ország említett hiv képviselőit biztosítjuk, hogy Erdély nagyfejedelemség törvénykönyvébe iktatott ezen törvényezikket, mind magunk megtartjuk, valamint azt jelen oklevelünk erejénél fogva elfogadjuk, jóváhagyjuk, helyesljük és megerősítjük.

Kelt birodalmi fő- és szék városunkban Bécsben, boldogasszony hava 5-ik napján, Urunk 1865-dik, uralkodásunknak pedig 17-ik évében.

Ferencz József s. k.

Br. Reichenstein Ferencz s. k.

Moldován Demeter s. k.

Adakozás az erdélyi inségesek részére.

Királyhágón tuli testvéreink nem feledkezve meg a népiüket fenyegető balsorsról, nem szünnnek meg testvéri részvétők tanjleleit adni; a mit az alább közlendő, s gróf Mikó Imre ő exceljához küldött két levél is igazol.

Nagy-Kállo, mart. 1.

Nagyméltóságu gróf ur!

A felső tisza vidéki gazdasági egylet igazgató választmányja 226 számú határozatában az emlékeztetés 1863-dik évi országos asszaly által sujtott honpolgárok fölsegelésére saját kebeléből alakított központi segélyző bizottmány által gyjtött s az inség elenyészéssel fölmaradt könyöradományokat a ként határozta legüdvösbben, s az adományozás szellemének legmegfelelőbben elhelyezni, hogy abból 1000 o. é. forint a zabolch megyei kórház egyletnek egy ágy alapítványra, 150 forint pedig az erdélyi országos gazdasági egyletnek Királyhágón tuli inséggel küzdő testvéreink közötti kiosztás végett kézbesítettessék.

Ezen határozat foganatosisásával megbizva, szerencsésnek érzem magamat az érintett 150 forint segély összegét azon tiszteletteljes kéressel

mellékelhetni, miszerint ennek kiosztását a nagyméltóságod elnöksége alatt álló országos gazdasági egyetemen eszközölni, s vételét nyugtatni kegyeskedjék.

A nagyméltóságú gróf ur
alázatos szolgálja
Korányi Miklós
egyleti titkár.

Nagyméltóságú gróf!

A gümörmezei ifjuság folyó év február 15-én az inséggel küzdő erdélyi testvérek javára jótékony táncvizsgát rendezett, melyből a bejött tiszta jövedelmet 450 o. é. forintot, alóltartak szerencséseknél érzik magokat nagyméltóságodnak megkülönböztetni, hazafini tisztelettel fölkerve nagyméltóságodat, méltóztassék a beküldött összeget kegyesen elfogadni, s büles belátása szerint szűkölködő erdélyi magyar s székely testvéreink között kiosztani. Egyszermind szíves testvéri érzelmeinkről biztosítani erdélyi testvér honfainkat, hogy bármely időben, s bármely körülmények között örömlükben s bánatokban egyformán osztozunk, s leghőbb óhajunk, hogy a viharok bátor kiállása után, egybeforrva éljen s virágozzék a testvér haza!

Fogadja nagyméltóságod őszinte hazafini üdvözlőnk, mely tisztelettel maradván nagyméltóságodnak.

Rimaszombat, 1865 mártius 1-jén
alázatos szolgálja
Szent Miklósi Aladár
b. elnök.
Polgári Karoly
jegyző.

A főnebbi levelek mellett megküldött hazafias adományt gr. Mikó ő exclja a gazdasági egyesület kinevezett segélyező bizottsághoz tette át további elintézés végett.

Kül- és belföldi levelezés.

Alsó-Fehérmegye, mártius hó.

Megyéink határai közt oly eset merült fel, mely méltán megbotránkoztat minden miveltebb érzékű egyént; egy eset, mely a Schonthor előtti palota embereit is aligha alterálni nem fogja, mert itt nincs kevesebből szó, mint arról, hogy egy román notabilitás, ki egyszermind követ, annyira megfélemedezett sorsszerűleg nyert méltóságáról, mikép egy szintén román születésű nyugalmazott cs. kir. katonatisztal szörnyű módon összevekedett, s a dolog törvényszék elibe került, többé el se simítható.

A tényállás következő:

Maros-Varadgyán lakik egy oláh eredetű fontos állású egyén, neve Sándor, melyet azonban a forradalom innen Sándruca-za romanisált. Ezen ur, mint elgazdagodott kis birtokos privatizál az említett faluban.

A napokban hozzáérkezett Axentie Severu ur, kitől az előbbi kölesön adott pénzt kérvén, ebből éppen nem valami társadalmi színezetű dialóg fejlődött ki, a mint a következő megmutatta, mert a dolog tettelegességre került a két ur között.

Sándruca ur pofon vágta Axentie urat.

Axentie ur pedig egy székelt ragadván, azzal összevissza potyolta Sándruca urat, miközben becsületet sértő czimeket osztogattak egymásnak.

TÁRCA.

B. JÓSIKA MIKLÓS.

A magyar haza egy kitünően jeles polgárát, a magyar irodalom egyik ősz bajnokát s vezérét és a szegény Erdély egyik legnagyobb lángoló keblű honfiát veszté el, midőn Jósika Miklós szemét örökre hunyta be. Hallom a sobajátokat, könnyező szemeket látok mindenhol, midőn e nevet említik s költészetünk gyászba öltözött muzsája tört fáklyával szomorog koporsója mellett. Mindenki jogot érez a fájdalomhoz, mert mindenki erősíti a bizonyítját, hogy egyenként és mindnyájan sokat veszítettünk. Senki sincs, a ki szepet és jót ne mondana róla; senki sincs, kinek egy-két kedves órát ne szerzett volna; senki sincs, a kit az enyészet e méltóság teljes áldozata el ne szomorított volna.

De mit szóljak én és kortársaim, kiknek első olvasmányok Abafi volt, kik a haza térein akkor pillantánk először szét, midőn eginkön Jósika volt a legragyogóbb csillag! Mi elmondhatjuk, hogy műveinek minden lapján, minden során első ifjuságunk emlékei röpkednek s úgy tetszik, mintha most a halál mind ez emlékeket megsemmisítve, össze-törve dobt volna a sir tátogó, sötét íregebe! Ne csodálkozz jó olvasó, s ne tartsd helytelennek e nyilatkozatot, mert én erdélyi vagyok!

Jósika 1836-ban lépett a szépirodalmi tér emelvényére, s a magyar közönség — mint nem egyszer tette Erdély nagyfiával — azonnal trónnal kínálta meg. Legszebb korát 1848-ig töltötte, s ha eszembe jut, hogy mily fényes, mily sokat ígérő volt e 12 év, s ha látom, hogy most ez annyi dicsőség, annyi remény, annyi munka és oly sok ne-

A rémitő zajra a szomszédok összefutok; ezekkel belépett Sándruca ur öcsése is, ki ála mint kocsis szolgál; ez puskatüskével kárta Axentie urat döngetni, s ekkor öt verték eg-

Fine finali mind a Sándruca minde-dig a követ ur el vannak pabolva. Am igen maradtak egymásnak adósok. Azonban Sándruca ur becsületbeli keresetet indított Axentieur ellen a törvényszéknél, saját házánál megtámasztatásáért, és a szenvedett tetleges sérelmekért a-naszolván, noha a tulajdonképi megtámasztó ő vlt.

Ez eset miatt, melynek hitelességiért felek, nagy a megdöbbenés az illetők részéről.

Hazai intézetek

Az országos gazdasági egyesület, az erdélyi inség ügyében a következő felhívást küldö-szét: Felhívás. Az erdélyi országos gazdasági Egyesület, mint a mezői gazdaság s a nagyobbá- evvel foglalkozó nép érdekeinek képviselője, z ország különböző pontjain élő részvényes tagjait s birlapi közleményekből is értesült arról, hog hazánkban a gabona szükség, s a mult évi terme éretlenségéből következő éhkörség a nép közt folyvást terjed, s félni lehet, hogy ha a népc-ne, kivált tavaszi vető gabonája nem lesz, a jövő é-ben inség fog ránk következni. Mibezképest en helyzetéből, sőt hazafi kötelességéből folyónak bte azt, hogy a baj tovább terjedésének megállításá-s, s a kiltásban levő inség megelőzésére a töle i-telhetők tegye meg.

A mai napon költ felterjesztésében felkérte a kir. főkörmányszéki elnök ő nagyméltóságát, s ált-a a magas kormány figyelmét ez aggasztó jelensé-g; kimondotta s indokolni kívánta, hogy a bajt z ország- és kormányra nézve egyiránt fenyegetőnk látja, s annak kedvező feltételek alatti kincstári kölcsönadás útján megelőzésére tisztelettel felkért, ígéretet tevén, hogy maga részéről is semmit l nem mulat arra nézve, hogy egyfelől a hazafiaka magas kormánynak ebeli intézkedéseit gyámolító-g fogadják, másfelől pedig egyesek, községek s városok szavaló estélyek, zene- és műkedvelő szin-előadások, sorsolás, tehetségük szerinti ingyen s-gély vagy emberies irányú szerződési pontok sz-rinti kölcsönadás útján szegényebb hazánfiain segítségre legyenek, s a fenyegető inség és éh-halál kiküldésére minden lehetőt megtegyenek.

Erdély kir. főkörmányszéki elnöke annyi je-lét adta eddigél, e haza és fiai iránti atyai ir-dulatának, hogy semmit nem kételkedünk felterje-z-tésünk sikerében. Azonban éppen e bizalomból az-n kötelesség háromlik ránk, hogy mi is adott sz-vunkat beváltunk.

Hazafini tisztelettel és bizodalommal szólítja fel tehát az erdélyi gazdasági egyesület, s általa ama vidék értelmiségét és vagyonosb osit-lyát, a községet és városokat: méltassák be-cses figyelmükre a fenebbi fenyegető körülmé-ye-keket, tekintsek meg a szegényebb néposztály is-sége sorsát: rendezzenek felolvasó-, műkedvelői, szini- és zene előadásokat, táncszestélyeket, so-so-lást, alakítsanak segélyező családi- és barátköröket, adjunk, kinek mint isten engedte: élelmi és tető-gabonát, pénzt ajándékban vagy kölcsön-, oly fel-tételek mellett, hogy e feltételek magok az ös-ante segélyezési vágy és testvéri részvét nemes bélygét

mes indulat képviselője, szülőföldétől távol idegen országban pusztult el, hazám sorsára gondolok s a dalnok vesztett völgyek, hegyek, folyók, városok, romok, az ősök sirjai, azok az új életre támadt hősök:

„Kérlek tőlem, hol van Erdély népe?

Éle-e még a székely? s ha él, merre

Szabadsága, neve, dicsősége?

„E kérdés hoz könnyűket szemembe”

Siratom az elhunyt szabadságot!....”

Jósika a szó teljes értelmében nemzeti költő volt, s midőn teremő lelke előtt a mult idők szel-lemei támadtak fel és elevenültek meg, nem azért mutató őket a mi gyarló szemünk előtt is, hogy kedély rázkódtató izgatottságba hozzon, s bűvészi hatalmát csillogtassa, hanem a művészet örök tör-vényeivel az erkölcsi és nemzeti tökéletesülés nagy munkáját egyesítve, szívünk és értelmünk nemesli-tését, nemzeti önértéttünk emelését s az ősök li-báinak és érényeinek példányképpül tüzését ismer-e dicső feladatának.

Egyike volt ő azon hivatottaknak, kiket a gondviselés arra választ ki, hogy tüköröt tartsanak az ivadékok elé; hogy utat mutassanak a tömeg-nek, hogy felemeljék a csüggedőket és azon fe-lette szerencsés halandó volt, hogy mindenki megértette, megszerette és dicsőítette! Az egy Arany Jánost kivéve, talán soha egy magyar író se fog-lalta el oly hamar és annyi joggal a magyar kö-zönség szívét, mint ő. Még a körülmények is mind őt szolgálták: búszke családi névvel bírt, melyhez méltó volt személyes mivelsége, nyájas, megnyerő s mindenkit lekötő szívélyes modora; és ez nála nem nagy uri affectatio, hanem a mévelt és neme-sen érző szív önkéntes nyilatkozása volt. Sokat élt, sokat tapasztalt, sokat tanult. Jól ismerte hazája történetét. Előtte, körülle, benne egy csoport anyag zsi-bongott — mondja a „Koszoru”-ban megjelent klasszikus emléksorok írója — mely az alkotó phan-tasia kezére várt. S mintha meg akarná köszönni

viselőjek magukon. Minket is meglátogattak ugyan a közlebbi elemi csapások, nyom a sok nemű te-her, de mégis annyink van, hogy éhez embertár-sainknak valamiképt még juttathatunk.

A gazdasági egyesület, alóltir elnöke vezetése alatt, b. Huszár Sándor, id. gróf Bethlen János, Hincz György és ifj. Pataki József személyükben egy állandó segélyező bizottságot nevezett ki, mely-nek feladata leend a hozzája beiktildendő adomá-nyok czélszerű, pontos és lelkiismeres kiosztását eszközölni, s arról birlapi közlemények után a kö-zönséget értesíteni.

Ismételve megkérjük a.....t arra, hogy körében a gazdasági egyesület ez érületének el-terjedését és a lehetőség sikerét eszközölje.

Kelt Kolozsvárt, az erdélyi gazdasági egye-sület igazgató választmányi üléséből, márczius hó 4 dikén 1865.

Gr. Mikó Imre.

Nagy János,

jegyző.

Különfélék.

* A sétatér utcabeli háztulajdonosok, mint tudjuk, régen folyamodtak már a tanácshoz, hogy engedtesék meg nekik a monostor utcazi járda folytatása a sétatér felé. A tanács a méltányos kérést, általunk ismeretlen okokból, annyira igno-rálja, hogy még csak feleletre sem méltatá eddig a kérelmezőket. Más városban nehezen fordulna elő ez eset, sőt merjük állítani, hogy megfordítva, ha a háztulajdonosok nem akarnák a járdát megkésztet-ni, teljes erejével azon lenne bármely előjáró-ság, hogy az akadályokat elhárítva, az érdeklette-ket reá vegye a járda készítésre. Reméljük a kö-zeledő tavasszal segítve lesz a bajon, s a rég óhajtott járda elkészül.

* A szentegyház utcában legközelebből egy vakmerő betörés történt. Ugyanis egy csizma-díának egész vásári készletét, mintegy 65 pár csiz-máját lopták el. Gyanúból egy izraelitát fogtak el. — Kapesolatban e hírrel halljuk, hogy magyar utcában egy gazdának betörték istállójába, kiho-zták lovait, befogták a tulajdon szekerebe, s hogy tovább nem állhattak vele, annak csak az a vélet-len szerencse volt az oka, hogy egy cseléd a zajra felébredt, s a tolvajokat elriasztotta. E vakmerő be-törések egyenként a növekedő szükség kifolyásai. Az éber rendőrség bizonyosan erőlyesen fogja a bűnösöket nyomozni, kiknek nem lehetetlen, hogy egész társulatuk van.

* Haynald Lajos érsek ő excaja e f. hó 6-án Bécsbe utazott, honnét Antonelli bíbornok-tól vett utasítás folytán april 19-én Rómába tá-vozik.

* Fogarasi Mihály erdélyi püspököt ő Felsége közlelebből titkos tanácsosi czimmel di-j elengedés mellett feldiszíteni kegyeskedett.

* Megjelent és beiktildetett szerkesztőségünk-hez Balázs Sándor „Tükördarabok” czimű be-szély-gyűjteménye két csinos kötetben, a következő tartalommal: Henrik angyala, Jogász bál, Három gép, A szürke kaputom története, A kik az asztal végén ülnek, Nani néni, Tizenhat pengős szerelem, A gyermek alszik! A ki ismeri Balázs Sándor erő-teljes irmodorát, az bizonyára örömmel veszi a gyűjtemény hírét, annál inkább, mert két kötetben legszebb elbeszéléseivel fog találkozni. E műve után

hazájának, mit töle nyert, legörömelebb Erdély történelméből vette tárgyait, s akkor volt igazi ele-mében, ha lelke Erdély tündér völgyeiben, bérézei közt, ódon városaiban s porló várromjain andalog-hatott.

Első regényei Abafi, Az utolsó Bátor, A cse-bek rendkívili hatást tettek mind az irodalomra, mind a közönségre, s ezek kedvező hatását nem kevésbé emelték az akkori politikai viszonyok, me-lyek Magyarország történetében mint a nemzeti át-alakulás legötundatosabb korszakát jelentik; jól esett a világirodalom színvonalán álló regényeket olvasni — magyar írótl, magyar nyelven. Mintha természetes szülöttei lettek volna azon kornak, mely-ben a magyar nemzet óriási reformjaira készült. Nemes önértet dobogtatta az író szívét, s nemes önértettel mutatott az olvasó olvasmányára. Majd minden évben egy-egy új regényt adott ki, az író és közönsége egyiránt haladtak pályájukon s lehet-e csodálkozni, hogy Jósika, kinek írói pályája any-nyira összenőtt közönsége életével, ki maga is részt vett a politikai élet hullámainak fékezésében, 1848 után hanyatlani kezdett?

Azt mondják, hogy a legszomorubb sorsban is van valami vigasztaló, én is teljesen vigasztaló körülménynek tartom, hogy Jósika az utolsó évek-ben nem lakott szülőföldén s elfordíthatta arcát azon eseményektől, melyekben annyi gyász, annyi nyomor rejlik, s melyekben a költői lélek szepet nem talál. Most már mindennek vége, hiában éne-kelné a költő a hősök tetteit, hiába lelkesítné az utódokat:

Mert hál a nép, mely pályát izzadni

S izzadás közt hősi bért aratni

Ősz atyáknak nyomdokin tanult:

S szenvedett bár s bajról bajra hág,

Hervadatlan volt szép ifjusága,

A jelenben mult s jövő virult.

Vándor állj meg! korcs volt anyja vére,

Más faj állott a kihunyt helyére,

Gyöngé fővel, romlott, szivtelen;

Balázs Sándornak az irodalom ki kell jelölje com-petens terét, el kell mindenki ismerje, hogy oly-teren mozog irodalmunkban, melyen ez ideig na-gyon kevesen próbálták meg erejüket, s legtöbb határozott sikert ő birt felmutatni. Az ugynevezett „nyárs polgári” élet leghívebb festőjére talált Ba-lázsban, ki ismerni látszik azt legapróbb részletéig, érénye s gyengeségeivel együtt. Elbeszéléseiben nem az alapmese bonyodalma s esattanóságára fekteti a fősúlyt, hanem alakokat állít elő, még pedig a megszólalásig híven, s azokat annyi ügyességgel tudja saját természetes nyelvöken be-szélletetni, hogy az olvasók egész figyelmét igénybe veszi ez eredetiség. A csinos két kötet ára csak 2 forint. Kapható Stein János könyvkereske-désében.

* A lengyel forradalom utóféjaldalmához tar-tozik, hogy ott sok austriai alattvaló — többi közt földieink is — mint fegyveres résztvevők, orosz fog-ságba estek, s részint besoroztattak, részint várak-ban, vagy Sziberiában fogva tartatnak. A birodalmi kormány közbevetésének engedve az orosz kormány, késznek nyilatkozik azoknak hazájukba elbocsátá-sára Minthogy azonban azoknak összeírása nem eléggé szabatosan eszközölhető az orosz kormány részéről, a varsói austriai consul jelentése értelmé-ben a kormány saját közgei által fogja ezen ki-mutatást kidolgozni. Ennek következtében a birodal-mi s hazai politikai hatóságokhoz f. rendelet fog menesztetni azon meghagyással, hogy azok kellő uton minél nagyobb nyilvánosságra hozzák e körülményt, hogy az illető szerencsétleneknek rokonai annak tudomására jöven, maguk is siessenek illető érdekeltjeik származását, nevét, egyéb körülményeit, s — ha tudják — mostan hollétét az illető hatósá-gok tudomására hozni, s így azoknak megszabadu-lását előmozdítani. E rendelet a napokban menesz-tetik hazai hatóságainkhoz az udv. kancelláriából.

* E hónapra Mathieu de la Drome ismét nagy viharokat jósol. Így 7—16 és 23—24 felé különösen déli Franciaországban. Az utóbbi viha-rok a legfélelmelebbek lennének s az Ocean kit-lönböző vidékein is uralkodni fognának. Némely vi-dékeken eső vagy hó fogja kísérni.

* „Julius Caesar” eredeti diszkidásához, mely e hó 6-án jelent meg, III. Napoleon császár arcképe van csatolva, melyről azt mondják, hogy szinte kevésbé hasonlít eredetiéhez, mint I. Napo-leonhoz. Mondják azt is, hogy hasonlít azon arcz-képekhez, melyek Augustus császárról maradtak fenn.

* Uj világító gáz. Párisban uj gázzal kez-denek világítani, mely veszélyes versenytársa lesz a kőszén-gáznak, mely fényes világ, olcsó s az egészségre nézve ártalmatlan. Neve izoard gáz. Viz-gőzből és kátrányból készültik.

* A párisi uj operaház fölépítésére 23 mil-lió frank van utaltványozva. Ez összegből már 9 millió 200,000 frank be van építve, a folyó évben 3 millió s a többi 10,800,000 frank a jövő évben lesz felhasználva, a mikor az építésnek be kell fe-jeztetni.

* Bécsben több eddig ismeretlen vallási fe-lekezet van, melyek épp oly titokban, mint gyer-san alakultak. A János-testvérek, (kik csak néhány évvel ezelőtt lettek törvényszékieleg üldöztetve) az óbitiek, szabadkőművesek stb. mellett az utóbbi időben ismét uj felekezet merült fel, melynek ere-dete Magyarországon van s körülbelül 2000 (!)

A dicső nép, mely, megtanult izzadni,

S izzadás közt hősi bért aratni,

Névhén él csak, többé nincs jelen!”

A pálya meg van futva! és vége a komor sir gödör! Ez hát az ember sorsa? ezért kelle hát oly sokat küzdeni és fáradni? hogy most semmire maradjon fenn? De nem! ki merészelne oly vak-merő lenni, hogy azt állítsa, miként Jósika álmai, reményei, küzdelme, tevékenysége mind be vannak zárva szűk koporsójába? Hát nem köztünk lebe-g-e szelleme, hát nem érezzük-e azokat a nemes érzel-meket, melyeket ő hordozott keblében; nem össze-tesztük-e éjjeinket és napjainkat, hogy megteste-sítsük, életbeléptessük azon eszméket és elveket, melyekért elődeink annyi nemes vért és életet ál-doztak; hát nem vagyunk-e készek 70—80 évig küzdeni és fáradni hazánk és nemzetünk dicső-ségeért és nagyságáért?

Édes hazám ne légy olyan szomorú,

Jó az Isten, majd eloszlik a ború,

A sötét felhőből a nap szépen kigyul,

S rá az áldás béke csendes esője hul.

Egyesek hordozzák a világító fáklyát, egye-sek kezében lobog a vezéri zászló; de ezek is csak egyes emberek; végők előbb-utóbb a sir, de a nemzeteknek és az emberiségnek bármennyi sze-retettel karolta át e vezéreket, s bármily pótolhat-lannak látszik is e veszteség, csüggedezni nem szabad.

Hullad hát könyeidet édes szülő földem, sze-gény Erdélyország, mert veszteséged nagy, s jobb-jaid, erőseid felette ritkulnak; de azért reménnyel, bizalommal és önértéttel nézz a jövőbe, mert ha mindenki oly szívvel és lélekkel teszi kötelességeit s ugy végzi pályáját mint Jósika, akkor bizonyára messze fog kerülni a vész s eljönnek a nemzet boldogabb napjai.

Pest, mart. 4-kén 1865.

Deák Farkas.

tagból állhat. Ezek „Krisztus-hívőknek,” „igaz hívőknek” vagy Krisztus követőinek” nevezik magukat s főnökeik, két egyszerű iparos személyében tegnapelőtt álltak a lései törvényszék előtt. Nevük: Szager Ede és Stritt Máttyás, az első bűrgyáros, az utóbbi cipész-mester. Ugyan ez utóbbi rövid idővel ezelőtt nem akarta megkereszteltetni gyermekét, miért is a keresztségnek a törvényszék beleavatkozása mellett kellett megőrtönnie. A törvényszéki tárgyalásból a következők szerezteztől s ugynevezett hit ágazataikból a következők derültek ki: Hisznek a szent-háromságban, de nem ismerik el a szóbeli hagyományt. Hierarchia nincs náluk, senki sem áll elők, „hanem az egész község a Sz. Lélektől inspirált tekintélyt” képez. Isten igéjének hirdetésére minden tag van ugyan jogosítva, de e közös jog csak a S.-t. Lélek különös inspirációja által gyakorolhatik egyes tagoktól. Szentéseket nem hisznek, s a keresztséget s az áldozást csak „igazságos cselekedeteknek” tekintik. Gyermeküket s felnőtteket is, „a kik nem szívők mélyében térnek meg, nem szabad megkeresztelni.” A keresztség folyó vízben történik. Az áldozás kenyérből s borból áll, s bármely tag által nyújthatatik. Istenitiszteltük az Új testamentum felolvasása, magyarázata, imádság s énekből áll, s különböző helyeken, néha szabad ég alatt is tartatik. Szager vádlott 1856-ban lopásért 14 napi börtön fogságra volt már elítélve. E felekezet tagjai, mint minden ilyenféle felekezeté, kizárólagosan alsóbb rendbeliek. Maga a két fő katolikus volt. Szager 2 heti, Stritt 3 heti büttel szigorított fogságra ítéltettek, lemondottak a védelmezési jogról, de fentarták a főbebezzést.

Politikai hírek.

Angolország. London, mart. 6. A „Herald”, mely pénteken lehetetlennek mondá Charleston elestét, most természetesen tartja. Erkölysi vereség ugyan, de nem anyagi veszteség. Magasztalja e város hosszú ellenállását, mely a jelenléti lovagiasabb korra emlékeztet; ezután azon kétkulacosok ellen fordul, kik a harc végét várják, hogy nyilatkozzanak. „Soha még le nem győztek oly nemzetet — kiált fel a „Herald” — mely tíz milliónyi angol ivadékok (tévedésből a négerket is belevevő) számlál. Leigázásuk szenny volna czimerünkön. Ki a harc végében kétkedik, az fajunk jövőjét vonja kétségbe.” — Más lapok még határozottabban állítják, hogy Sherman tulajdonképen semmi eredményt sem vívott ki, hanem vakon rohant a Lee és Beauregard által föllállított törbe.

A porosz követeléseket tartalmazó sürgönyt több lap taglalta, csak a „Times” hallgat fölé. A parlamentben még vonatkozás sem történt rá. Még a múlt évben minden lap mindennap cikket irt volna róla, s a parlamentben nem egy interpellationnak lett volna tárgya. Az angolok ragaszkodnak azon föltételükhöz, hogy szűkségen túl minden külfegybe nem avatkoznak. Dánia és Németország felől nézetek azonban nem változtak.

Egy „Ave Cäsar” című cikkben a „Saturday Review” Cäsar történetének irányát és irányát jellemzi: „E magas imperialisticus irány — ugymond — inkább hirdetés és magyarázat, mint bizonyítás. A császár igazolja a gondviselés utait s a gondviselés a siker mindenhatósága. A mennyire a császár irány apocalipticus értelmét kivehetjük, ez a társadalom új evangéliumának magva. Meglehet, ez az új vallás igazabb a keresztyénségnél. De hogyan tudjuk meg, kik Cäsaraink, Nagy Károlyaink, Napoleonaink? Várjunk, míg a strassburgi, boulognei vitéz a Tuillériák dictátorává s solferinói győztesé válik? — Mi által különböztesse meg Schmidt O. Brient bizonyos tűzérhadnagytól, Mahometet attól, kit itt megnevezni szentségtörés lenne, Attilát Nagy Károlytól, a félholdat a keresztől, Budhát Mózes-től? Ha kerülni akarná a császár a kétértelműséget, azt kellene mondania, hogy a proféta és család közt nincs egyéb próbák a siker logikájánál. A ki bukik, annak nincs igaza. Proscriptionalis névsorok, triumviratusok, államcsinok voltak az eszközök és fegyverek, melyekkel a társadalom megváltó isteni küldetésüknek megfelelő kötelesek voltak. Ezen evangélium nagyon különös evangélistákat igényel, s ha történetesen a kartács és Cayenne is fejezeteket képeznek az emberiség koránjában, jaj az apostoloknak, ha e fejezeteket uton utófényben hirdetik.”

A „Morning Post” párisi levelezője bizonyos osztrák-porosz „csiny”-ról beszél. Szerinte az ausztriai és porosz követ oda utasítottak, hogy Franciaország jóváhagyását kieszaközöljék az elbepregegekben behozott provisoriumra, mindaddig, míg az állandó kormány meg nem alakított; de Franciaország ovatosabb, mintsem ilyesmit elkövetne.

London, mart. 9. Az alsóház mai ülésében Maguire interpellatiojára Palmerston lord válaszolja: A brazilai parancsnok megígérte az angol consulk, hogy Montevideóban a külföldiek magánvagyonra lehetőleg fog kíméltetni. Angolország nem interveniált; a hadviselés módja fájdalom nagyon embertelen. Cecil lord interpellatiojára Layard válaszolja: Az amerikai kormány Angolországtól nem követelt kármentesítést a separatista hadihajók kalózási miatt.

Francoiaország. Páris, mart. 6. Duray közoktatási miniszternek, az elemi oktatás új szer-

vezése tárgyában beadott javaslata következőleg szól: „Kötelességemnek tartom, sire, a febr. 14-ki császári beszéd emlékeztetés szavainak megfelelően felszólalnom a következő elvek elfogadását és követését: 1) A népoktatás nagy közszolgálat; 2) Ezen szolgálatot, mint mindent a mi a község javára történik, az összes községnek kell díjaznia; 3) Az általános szavazási jog mellett a tankötelesség áll kiegészítésként; minél fogva minden polgárnak olyan kötelessége az olvasni és írni tudás, mint a fegyverviselés és adófizetés; minthogy azonban felszólal az azon modern nagy elvre is tart vala-mit, miszerint az ország nevelését magának az országnak kell előteremtenie; ennél fogva ajánlatos volna a község tanácsokat azon joggal felruházni, hogy az új törvény életbeléptetését szavazzák meg, miután azon községek, melyek a reformot elfogadják, ámbár nincs elegendő módjuk annak kiviteléhez, az állam segélyezéséről biztosítottak.” E szerint tehát az egyes községek nagy és fontos illetékességgel foglalkoznak felruházattal. Az esti „Moniteur” egy jegyzékét tartalmaz, mely a közoktatási miniszter által indítványozott tankötelességet még távolkilitásba helyezi. E jegyzék így szól: „A közoktatási miniszter által megpendített fontos kérdések, a néptanítást illetőleg, már többször vitattak a császár elnöklése alatt tartott ministeri és titkostonási értekezésekben. Ezen tanácskozások folytán ő felsége elrendel, hogy az államtanács elé egy e tárggyal foglalkozó törvényjavaslat terjesztessék megvizsgálás végett, melynek főpontjai ezek volnának: 1) A szabad elemi iskolatitkoknak nem szűkség tanítói képességükről szóló bizonyítványt szerezniük; 2) a mi községnek lélekszáma 500-on felül megy, annak nyilvános leányiskolával kell birnia; 3) a 7—13 éves gyermekek között a szorgalmas iskolába járásért jutalmak osztandók ki; 4) egy elemi tanítónő évi fizetése 500 franknál kevesebb nem lehet; 5) a segéd-tanítók és segéd-tanítónők díja megjavítandó s kinevezésük a megyefőnökre ruházatik; 6) A községeknek régibb törvények által adott szabad iskolatitási joga, gyakorlatban nagyobb hatályt nyerend. Minden községnek álljon hatalmában, hogy már meglevő pénzbeli forrásain kívül még két centimet vehessen a négy egyenes adó után, mely jövedelem a felállítandó szabad iskolára fordítandék. Azon esetben, ha ezen eszközök elégségesek nem lennének, a község a megyétől kérhet pótszűkséget s a kiadásoknak még fedezendő részét az állam fogja viselni. A szabad iskolai tanító díja nem lehet kevesebb, mint a mennyire a tandíjak az állandó évi fizetéssel együtt mehetnek. — Ezen törvényjavaslat nincs a közoktatási miniszter által fejtegetett elvekre alapítva; azonban jelentése mint saját személyes nézetének kifejezése, s a benne foglalt felvilágosítások fontossága miatt adatott át a nyilvánosságának.”

Híre volt, hogy egy francia dandár Rómából eljön. A „France” feljogosítva érzi magát annak kijelentésére, hogy a francia dandár visszavonásáról terjesztett hír, valamint minden más enemi hírszerteles is merő kóhalmány, a római curia és a francia udvar közötti egyetértés zavarására.

Páris, mart. 9. Az esti „Moniteur” közleménye, mely Duruy jelentésének visszavetetését hozza hírt, roppant hatást okoz Párisban. A „Pays” bármennyire kormánylap, kénytelen a tapasztalt szomorú hatását tudomásra venni. Igyekszik ugyan kimenteni a kormányt, de megvallja, hogy a kormány legmagasabb köreiben, a császárt és egy minisztér kivéve, senki sem pártolja azon indítványt, melynek célja hogy Franciaországban minden ember megtanuljon írni és olvasni.

Olaszország. Róma, február 28. A pápa esztűrtökön fogadta el a város 54 plebánusát, ugyanannyi egyházi szónokkal, kik e büjt alatt és a jubileum idejében vezetni fogják a lelki gyakorlatokat. Minthogy Rómában jelenleg csak középszerű egyházi szónokok vannak, az oknál fogva a vidékről szerették elő a legjelesebbeket. A pápa ez alkalommal nem adott semmi külön utasításokat, csak arra kérte a hitszónokokat, hogy ugyanazon hurokat pengenek ők is, a melyeket ő az encyclicában megpendített, s azon reményt kijelentve bucsuzott el, hogy nem sokára már jobbra fordulnak a dolgok. A „Monde” töredékeket közöl egy római levelezésében a pápa azon beszédéből, melyet febr. 26-án a jezsuiták templomában tartott. E beszédében IX. Pius kemény szavakkal megátokozza mindazon kormányokat, melyek mint romlottság hirdetői a közérköstelenedés terjesztőit bátorítják és jutalmazzák; „kik a saját, röpiratokat, könyveket, szinbázásokat stb. használják eszközü.” Azok nyomorúságos lelki állapotáról beszél, a kik felett ezek uralkodnak; s büntetőknek nevezé azokat. Midőn Maria de Angelisről szóla, emlékeztetbe hozá, hogy a 18-dik század elején is sikerült neki Turint, szűlővárosát megmenteni, melyet akkor a francziák ostromoltak, s reményét fejezé ki, hogy a boldogságos szűz Mária most is védelmezni fogja Turint és egész Piemontot „ama pokoli legio ellen, mely a boldogtalan felszűgiet a hét halálos hünnel ostromolja.” — Ilyen kemény és leplezetlen kifejezésekkel még soha se rontott ki a pápa Franciaország ellen. A felelet valószínűleg nem fog elmaradni.

Róma, mart. 4. A zordon téli idő, az Ab-

tartózkodott briganti cimborákat, s a közbiztonság meglehetősen helyreállott. Montebello tbk is részint kisebb őrségekkel látta el, részint egészen visszavonta az őrszolgálatot a batárról Bivaro, Arso, Anticoli, Casamari, Ceprano és Terracina mellett. Holnap veszi kezdetét a jubileum. Nehéz volna elmondani, s még nehezebb elképzelni, hogy milyen közönyösséggel nézik az emberek a jubileumra figyelmeztető hosszú falragaszokat. Alig olvasnak ei egy kicsit az elejéből, hátat fordítanak neki s a legtöbb helyütt a kiragasztás után néhány órával már le voltak tépve. Mint a bismarcki collegium értesített, a szent atya folyó hó 27-kén titkos consistoriumot fog tartani, melyben több püspököt megerősítend.

Turin, mart. 6. Lamarmora előterjesztései győztek; a király rábíratta magát, hogy Millanoból egyenesen Florenzbe költözzék. Nem a ministerelnök által a turiniak ellen szóló okok batározták a királyt e lépésre; hanem azon politikai indokok, melyeket Florenz mellett tudott elősorolni. Ezek közt első helyet foglal az, hogy a király jelenléte a florenczi község tanácsot buzdítani fogja a kellő munkák s építkezések lehető siettetésére. A kormány végre kiegyezkedett az új főváros község tanácsával minden nézeteltérésre, főképp a pénzbeli kérdésre nézve is. Hanem az óhajtott sietségre még eddig nem tudott vergődni. A ministeriumok teljes átköltözése csak május első felében lesz eszközölhető, s a szükséges új építkezések, melyek által a város nagyobbodni fog, jóformán az egész nyarat igénybe veendik. Florenz város különféle pénzemberekkel alkudozik, s még időbe fog kerülni mire tisztába jönnek egymással. A jól értesült „Opinione” valószínűleg tartja, hogy közelebb új kölcsönszerződés fog köttetni.

Németország. Schleswig, martius 6. A „Schlesw. Nachr.” szerint a porosz követelések teljesen megegyeznek azon programmal, melyet legközelebb a nemzeti párt emberei Rendsburgban elfogadtak. E párt programm rég ismert s most már nincs tovább ok eltiltolására, ha a fogalmazásban egyik vagy másik szó változást szenvedhet még. Tartalma a következő három pont: 1) Schleswig-Holstein nemzeti kötelessége és érdeke követeli, hogy a porosz állam védhatalmat megillető jogok részese legyen. 2) E jogok alatt teljes katonai főhatóságot értünk szárazon és vizen, diplomatiai képviselést és kereskedelmi politikai vezetést. 3) E jogok belviszonyaink végleges megállapítása előtt biztosítandók. A kielit töredékek szemben a különbség abban áll, hogy az utóbbi előbb akarja az államot megállapítani hercegeivel és rendivel s csak aztán alkudozni Poroszországgal. Kielben az új souverain kis állam számára egy kevés katonai fenntartást is akarnának.

Berlin, mart. 9. A Poroszország és Austria közötti elvi különbségen túl, olyennél vizályok is támadtak, melyek a hercegségi biztosok eddigi egyetértő eljárását fenyegetik. A „B. u. H. Ztg.”-nak írják Bécstől: „Hir szerint Károlyi gróf utasított, hogy a berlini kormánnyal szemben, támaszkodva az itteni hűség biztos jelentéseire, föltette komolyan szót emeljen olyennél irány ellen, mely az egyoldalú rendeletek egész sorában nyilatkozik, s mely csak a kölcsönös jogok mértékének félreismerésén alapszik. Fejezze ki meggyőződését, hogy a porosz biztos illető eljárását a berlini kormány egyáltalán nem javallja; fejezze ki egyszersmind abbéli biztos várakozását, hogy a porosz kormány gondoskodni fog, hogy Austria állásának föntartását, melyhez joga van s érdeke vonja, éppen úgy figyelembe veszi, miként Austria Poroszországot e figyelemben mindenkor részesíti. Nem csak a polgári kormányzatban biányzik az egység, — folytatja az idézett lap — a katonai megszállás iránt sem lehet még egyetértés, miként az osztrák helyőrségekről különbözőleg szóló jelentések bizonyítják. Magukban a hűségben elégtelenség nyilvánul több közigazgatási rendszabály ellen; például Altonában, hol a polgári biztosok oly elévült cseh-rendszeri állítottak vissza, melyet a dán kormány is megszüntetett, s mely a kenyeret megrádjítja. Újabb lépésekről beszélnek, melyek a porosz kormánynál Augustenburg herceg elismertetése tárgyában történnek. Most oly föltételeket emlegetnek, melyek a multkor, az örökösödési jogra alapítottaktól nagyon különböznek.

A katonai bizottmány mai ülésében Roon hadügyminiszer rosszul lett miatt nem volt jelen; mint kormánybiztos Hartmann őrnagy működött. Lette módosítványt ajánlott, mely szerint a hadsereg békelében 108,000 emberből állván, évenként 63,000 újonez állítassék ki, háboru esetére pedig a két első körösztály hírvassék be. Hartmann őrnagy e módosítvány komoly megvizsgáztatását igéri, mint-hogy az feltétlenül el nem vetethető.

Stavenhagen következő indítványt terjeszt elő: A békéláb 180,000 emberből álljon, szolgálatidő a rendes katonáknál 5, az első felhívásu nemzetőrségnél 6, a másodiknál 5 évre terjedjen. Jakoby és Beitzke a módosítvány ellen szólnak; Gneist a mondottakat összefoglalva, constatirozza, hogy a kormány részéről határozott engedmények nem hozattak szóba.

Schweiz. Bern, mart. 4. A „Bodensee Ztg.” így rajzolja a lengyel menekültek szomorú sorsát: „A schweiczi rendőrhatalóságok utasítottak Bernből, hogy február 16-kán tul csak oly lengyel

menekülteket bocsássanak Schweizba, kiknek utlevelét a schweiczi consul láttamozta Bécsben. Naponta érkeznek kisebb-nagyobb csapatok Lindau felől, a nélkül, hogy a szerencsétlenek ezen utasításnak megfeleltek volna. A hajók kapitányai figyelmeztetik ugyan őket e rendszabályra, mindazáltal idejönnek, nem is tehetve fel a szabad Schweizről, hogy elűzze őket földéről, ha lábukat rátették. Ám a rendőrségnek engedelmessékednie kell, s a hajó Romashornból minden nap egész csoportokat szállít vissza Lindaub a szerencsétlenekből. Ide oda hányják, vetik, hurcolják őket, s a kétségbeeséssel szívőkben, néma könyvekkel szemőkben minden részről elhagyottaknak érzik magukat.

Oroszország. Sebastopol. Az ostrom alkal-mával elesett francziák sirjait, melyek most nagy téren vannak szétörve, egyesíteni akarják. Egy Sebastopoltól öt verstnyire fekvő helyet, melyet tulajdonosa e célra átengedett, a franczia kormány költségén fallal kerítnek be, s ez foglalandja magába a Krimben elesett valamennyi franczia maradványait. A fal hosszának 17 sir van elkészítve, boltozattal ellátva; a boltozat alá a katonák csontjai jutnak ezredék szerint; a több részre osztott sírokba a tisztok maradványai. A 18-dik középre helyezett sírban a Krimben elesett 10 tbk fog nyugodni. Minden tiszt sír fölött márványtábla jelölendi az elesett nevé. Az építkezés csaknem kész; csupán a csontok eltakarítása van hátra. — Hir szerint az angolok követni szándékoznak a francziák példáját.

Ujabb. London, mart. 8. Politikai körökben aggodalmas figyelemmel kísérik az amerikai dolgok menetét, azon hitben, hogy ha a polgári háboru elotlatik, Angolország ellen fordítják egyesült fegyvereiket, s Canadába berontnak, a mihez nem csak kedvök, de nagy vágyuk is van az amerikaiaknak. A „Globe” levelezője írja: hogy Napoleon császár két dolgot komolyan kíván: 1) Azt, hogy Észak-Schleswig adassék vissza Dániának; 2) a mexikói császári trónt védelmezni, ha netalán beavatkoznék Észak-Amerika Mexikoba. Mind a két tárggyban részén van a közvélemény.

— Bécs, mart. 8. Oroszország Lengyelországot illető tervéről azt írja a „Börsen H.”, hogy a diplomatiai körök értesülése szerint az orosz kormány a bécsi udvarhoz is küldött mintegy tapogató nyilatkozatokat. Állítják azonban, hogy e nyilatvánásokban egyáltalán nincsen említve az Oroszországnak tulajdonított teljes beolvasztási terv. Az orosz közlemények csupán új közigazgatási tervre vonatkoznak, mely a királyság új politikai felosztását tenné szűkségesse.

— Berlin, mart. 11. A „Nordd. Allg. Ztg.” vezércikkében mondatik: Dánia jelenleg fenyegetés Németország s névszerint Poroszországra nézve. Poroszország ez okból garantiaikat kényszerül követelni határainak biztonsága tekintetéből. Ezek valamely apró független állam felállításában nem találhatók fel. Ha Austria Poroszország követeléseit elfogadhatlanoknak tekinti, ugy a közös birtoklás mindaddig fentartatik, míg a két hatalom közt ezen vagy más feltételek felett kiegyezés nem létesül.

— Sz.-Pétervá, mart. 7. A hadügyi és tengerészminisiteriumban uralgó roppant tevékenység kétségtelen előjele Oroszország katonai működésének, mely alkalmas időben hihetőleg Oroszország délnyugati részében fog nyilvánulni. Ide számítható a Varsóban s körülötte nem rég meghagyott csapatösszontositás, mely mikorra nyilvánosság elé kerülne, kész tényképen álland a világ előtt. A kormány, itteni vélemény szerint, nagy tervekkel foglalkozik; Lengyelországban nagy szárazföldi haderőt akar kifejteni, s délen, a Feketetenger partjain megfelelő vízi erővel föllépni Kerts és Nikolajew körül. Miután e két pontot vaslemezett ágyunaszádokkal többségben ellátták, Nikolajewben új gőzfregattokat építenek a Balti tengeren levő hajóhad számára; ezeknek tavaszra el kell készülniök.

— Páris, mart. 8. A franczia császárné Európa minden fejedelemszonyához felszólítást intéz, adakozásra híván fel a szent sir templomának helyreállítására. Ime most gyöngye női kezek érintik ama veszedelmes gyutacsot, mely 1853-ban a keleti kérdés bombáját gyújtá fel s angol-francia és olasz-török sírokat ültettek Sebastopol környékére. Feltűnő, hogy most is egy időben veszszük hírét az oroszok feketetengeri készülődéseinek.

— Bécs, mart. 10. Hir szerint a horvát országgyűlés már husvét hetében összehívatik. A horvát kancellár a napokban utazik le Horvátországba, utasítani a főispánokat, megszilárdítani a kormány pártot, s a választások célszerű vezetése által debellálni az ellenzékét.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE márczius. 13-án 1865.

Államadósság.	Adott ár.	Tartott ár.	Elsőbbségi kötvények.	Adott ár.	Tartott ár.
5%-os nemzeti kölcsön.	100	78 20	Osztrák Lloyd.	90 50	91 50
5%-os metaliques.	100	71 70	Dunagőzhajózási.	95 50	96 —
4%-os.	100	64 —	Államvaspálya.	900 frank	113 25
1839-dik évi teljes.	100	162 —	Lomb-velencei.	105 frank	110 50
1839-dik ötödörös.	100	157 —			
1854-dik teljes.	100	88 —			
1860-dik teljes.	100	94 60			
1860-dik ötödörös.	100	96 80			
Záloglevelek.			Részvények.		
Nemzeti bank 10 éves.	102	102 25	Hitelintézet.	200 frank	185 60
" kisors. ezüst.	92 75	93 25	Bankrészevény.	800 —	809 —
" oszt. 6.	88 50	88 60	Alsó-ausztr. esc.-bank.	500 frank	590 —
Gall. hit. int. osztr. ért.	71 50	72 50	Lloyd.	500 —	534 —
Magyar földhitelintézet.	80 —	82 —	Dunagőzhajózási.	500 —	469 —
" 10 év. jöv. jegy.	100 —	—	Pesti lánchíd.	500 —	525 —
Földtehermentesítési köte-			Eszaki vasút.	1000 —	1845 —
lezvények.			Állam.	500 —	202 10
5%-os magyarországi.	100	74 50	Déli.	200 —	248 —
" erdélyi.	100	71 50	Nyugati.	200 —	137 25
" horvát.	100	74 75	Tiszai.	200 —	147 —
Sorsjegyek.			Váltók (devisek)		
Hitelintézet.	100	187 40	három hónapra.		
Dunagőzhajózási.	100	86 —	Augsburg 100 db német fr. 4 1/2 %.	94 20	94 75
Triesti.	100	114 —	Frankfurt 100 db német fr. 4 1/2 %.	94 25	95 30
Eszterházy herceg.	40	114 50	Hamburg 100 bankmark.	84 —	85 30
Salm.	40	31 —	London 10 ft. sterling.	111 60	113 50
Pálffy.	40	29 50	Páris 100 frank.	44 50	44 10
Clary.	40	27 —			
St. Genois.	40	27 —			
Bndai.	40	26 50			
Windischgrätz.	20	18 —			
Waldstein.	20	19 50			
Keglevich.	10	11 50			

Á t n é z é s e

a kolozsvári levél- és szekerposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta:

Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor.
Szeben-, Brassó- s Oláhországba naponként d. n. 5 órakor.
Maros-Vásárhely felé naponként d. n. 5 órakor.
Lengyelhon északkeleti részébe, úgy Bukovina- és Moldvába
Csernovicz felé, valamint Válaszút-, Dézs-, Nagy-Bánya- és Beszter-
terezére naponként esteli 6 órakor.
Debreczen felé Zilahon és Szilágy-Somlyón át: N.-Károlyra na-
ponként délután 3 órakor.
Mocsra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton délután 3
órákor; egyéb napokon esti 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön és szombaton déli 12 órakor.

Érkezik a levélposta:

Magyarhon- és külföldről, névszeint: Bécsből, Pestről, Kassáról,
Szegedről, Temesvárról, Aradról, N.-Váradról naponként 2—3 óra tájban.
Szeben felől, Brassóból, M.-Vásárhelyről, Abrudbányáról, Zalat-
náról, Temesvárról és Tordáról naponként reggeli 8—9 óra közt.
A Csernovicz felől jövő s ezzel egyesült nagy-bányai levél-
posta naponként reggeli 6 órakor.
Debreczen felől Sz.-Somlyón át naponként reggeli 6 órakor.
Mocsról naponként reggeli 6 órakor.
Kolozsról kedden, csütörtökön, szombaton délelőtt 10 órakor.

A szekerposta indul:

Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponként déli 12 órakor.
Szebenbe és Brassóba stb. naponként d. n. 5 órakor.
Maros-Vásárhelyre naponként d. n. 5 órakor.
Csernoviczra, Beszterczére, Dézsre naponként esteli 6 órakor.

A szekerposta érkezik:

Bécs, Pest és Nagy-Váradról naponként d. n. 2—3 óra közt.
Szebenből s Brassóból naponként reggeli 8—9 óra közt.
Maros-Vásárhelyről naponként reggeli 7 órakor.
Csernoviczról s Beszterczéről naponta reggeli 6 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli
11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat
érkezése után. — Szállítási díj 8 ft 40 kr.
Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggel 4 órakor. — Szállítási díj
Tordáig 2 ft 10 kr. N.-Egyedig 4 ft 38 kr. K.-Fejérvárig 6 ft 56 kr. Szászsebe-
sig 7 ft 35 kr. Szebenig 10 ft 40 kr. Brassóig 18 ft.
Brassóból N.-Szebenbe kedden és pénteken reggeli 3 órakor.
N.-Szebenből Kolozsvárra szerdán és szombaton reggeli 8 órakor.
E vonalokon gyorslovak is kaphatók minden időtájban.

Erdélyi

piaczi árak:

	Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török- búza.	Marhabús fontja.
Beszterczé febr. 28.	300—220	180	—	68	220	10
Brassó iabr. 21.	334	188—170	200—172	109—96	274	12
Dézs 28.	270—240	160—140	—	75—70	210—200	9
K.-Fejérvár 25.	320—320	166—166	—	130—130	160—160	11
M.-Vásárhely 9.	400—320	210—186	—	110	242	11
N.-Egyed 9.	360—340	260—220	—	120—90	160—160	11
Szamosújvár 13.	360—240	140—120	—	80—70	160—140	12
Szászváros 7.	350—340	210—200	—	124—120	180—170	12
Sz.-Régén márt. 10.	330—310	200—190	160—140	86—76	240—180	12
N.-Szeben febr. 21.	347	233	—	133	240	13
Sz.-Udvarhely márt. 7.	400	165	—	80	300	12
Torda 7.	294—266	146—126	120—110	80—75	160—150	12

Gabonaár Kolozsvárt márt. 9-kén 1865.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 2 ft 36 kr. Elegybúza 2 ft — kr. Rozs 1 ft 45
kr. Árpa — ft — kr. Zab — ft 72 kr. Török-búza 1 ft 30 kr.
Pityóka — ft — kr. Marhabús 13 kr.

H I R D E T É S E K.

(84) **K I A D Ó É S E L A D Ó - H Á Z .** (1—3)

A görbe szappanuteza szögletén **324 számú telek**
bérben kiadó, és örökron eladó.
Értekezhetni ott a háznál.

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésben Kolozsvárt, Harmath Józsefnél Tordán, Wit-
tich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt,
Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenye-
den, Sindel Károlynál Brassóban kapható:

Emléklapok Kolozsvár előkorából.

Vass József kegyesrendi közoktató, a magyar tud. akadémia és
erdélyi Múzeum-egylet levelező tagjától.
Borítékba fűzve 40 kr.

Az erdélyi muzeumegylet évkönyvei.
I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.) 1 ft 70 kr.
II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.) 1 ft 60 kr.
III-dik kötetének I-ső füzeté, 16 tábla könyomatu rajzzal.
Ára 2 ft 50 kr.

Erdélyi történelmi adatok.
Szerkeszti és kiadja gróf Mikó Imre, 4 kötet 1855—1862 n. 8-rét (XXXI,
368. IV, 400. II, 357. XIV, 373 lap) a négy kötet ára 6 ft. 80 kr.

Erdély a rómaiak alatt.
Kütfők nyomán írta Wass József, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi
tanár, s a magyar tudományos akadémia levelező tagja. Az Erdélyi
Múzeum-Egylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély
térképével. Ára 1 ft 50 kr. osztr. értékben.

A Heidelbergi káté értelmezése.
Tanítványai számára és magán használatra írta Zombori Gedő tanár.
Ára kötve 28 kr.

Növendék ifjuság imakönyve. Hitben megerősödött protestans fiak és
leányok számára írta Medgyes Lajos.
Csinos papírkötésben tokkal 36 és 40 kr.
Angolváson kötésben 50 kr.

Nagyobb kiadás hymnuszokkal.
Csinos papírkötésben 60 kr.
Angolváson kötésben aranyozva 1 ft —
" " aranyfűzéssel 1 ft 50
Finom bőrkötésben és csattal 3 ft 50
" " diszes habhselyem kötésben 3 ft 80

Róma és a római birodalom története.
Lamé Fleury után magyarítá Szabó György, tanár. Két rész
két kötetben 2 ft.

Szünnap kirándulás Erdély nyugati hegyei közé.
Honunk ifjusága számára. Írta Ömpolyi. Öt tájképpel.
Ára 60 kr o. é.

A Girondiak története.

Írta Lamartine A., fordította Jánosi Ferencz. Az egész munka 10
kötetben fog megjelenni, minden kötet ára 1 ft. A két első kötet már
megjelent.

G S E M E G É K

kisebb gyermekek számára;
melyekkel családok, kisdédóvok és elemi tanítóknek kedveskedik

GÁSPÁR JÁNOS

nagyenyei neveléstanár és képezdeigazgató
Harmadik javított, 9 beszély- és 170 vers-csemegével bővített ket-
tős kiadás; névszerint:
egyik íróvelére nyomott diszkiadás 2 gyönyörű színezett, 2 könyomású és 23
famtészeti képpel.
20 1/2 nyolezadrét iv, diszes borítékú keménykötésben 2 ft 60 kr.
másik szép fehér papíru népies, iskolai kiadás, 2 fekete könyomású képpel.
20 nyolezadrét iv, csinos borítékú kemény kötésben csak 1 forint.

A Hora-támadás története.

Írta id. gróf **Teleki Domokos**. Ára 1 ft 80 kr. osztr. ért.
Az osztrák birodalom államtan kézikönyve.

Különös tekintettel a magyar korona országaira. A legújabb statisztikai ada-
tok kal. Főtanodák használatára röviden összeszedte **Reisenhoffer Ru-**
dolf, cs. k. postaigazgatósági-fogalmazó. Ára 1 ft osztr. ért.

Elv és előítélet.

Regény a magyar társadalomból. Írta Halmágyi Sándor.
Ára 1 ft 80 kr.

Kelet tündérvilága vagy Száif Züliázán szultán.
Arab rege. **Aly bey** után fordította **Orbán Balázs**. Két rész egy kö-
tetben kötve 2 ft. Diszkiadás, 4 könyomatu képpel, 3 ft.

„Osztrák postaügy” kézikönyve.
Írta Reisenhoffer Rudolf, cs. kir. postaigazgatósági fogalmazó. Ára
e 20 ivre terjedő 8-adrét alaku kötetnek 2 ft o. ért.

A Kosztolányi hölgyek.
Történelmi regény, két kötetben. Írta **P. Szathmáry Károly**.
Ára 2 forint o. ért.

Historisch- genealogisch- geographischer Atlas
zur Uebersicht der Geschichte des

Ungarischen Reiches

und seiner
Nebenländer,
von

Bedeus von Scharberg.
8 Lieferungen à fl. 1. 8 Gulden ö. W.

A szolgabírói hivatal. Írta Zsoldos Ignác m. ac. rendes tag. A magy.
t. társaság által 1843-ban az évi nagy jutalommal koszorúzott munka.
III-dik kiadás. 3 füzet. Ára 3 ft 40 kr.

!! Hasznos kézi könyvek Mezei
gazdák számára !!

Galgóczi Károly. A mezei gazda népszerű vezér-könyve, a mostani
viszonyokhoz alkalmazva. Földbirtokosok, gazdatisztek és földmivesek
használatára. 4-ik javított és bővített kiadás. I rész: Földmívelés.
Ára 80 kr.

Mártonffy Zsigmond, a Váltógazdaság, vagy az okszerű mezőgazdaság
és falusi háztartás alapelvei. Koszorúzott pályamű. Ára 1 ft 50 kr.

Paczig G. Korunk igényei szerinti gyakorlati Mezőgazda-tiszt. Cél-
szerű s tanulságos kézi-könyv. Földbirtokosok, bérnökök, kezdőgazdák
s tanoncok számára, hazánk viszonyaihoz alkalmazva. Ára 2 ft 60 kr.

Medve Imre. A magyar gazdasszony teendői a közéletben, házbán
és konyhában. Kézi és segédkönyv, nők és hajadonok számára Ára 2 ft.

Kovács József. Kalauz a gyümölcsfa ültetés, nyelés és oltás körül. Ára 1 ft.
Gönczy Pál. Oktatás a gyümölcs és eperfa tenyésztésben. Vezér-
fonalul a nép és népiszólak számára. Ára 30 kr.

Ügyes Mari a kis konyhakertésznő, vagyis alapos oktatás a zöld-
ség termesztésben. Ára 50 kr.

Lucas Ede. Gyümölcsfa iskolák, hazai viszonyainkra átdolgozva, kü-
lönösen a községi falkolák vezérkönyvéül. Számos fametszettel. 1 ft.

Reischer Endre, kereskedési növények művelése, nevezetesen az olaj-
magu-, fonalbeli-, festő- s egyéb gyáraknak való, továbbá a köz-
hasznú fűszeres-növények miképeni termesztéséről szóló kézi-
könyv. Ára 50 kr.

Dr. Farkas Mihály. Takarmány növények ismertetése és tenyésztése,
rétmívelési és takarmányozási naptárral és számos fametszvényvel. 50 kr.

Szontagh Gusztáv, a szenvedelmes dinnyész, utmutatás okszerű din-
nyetermesztésre. Ára 80 kr.

Hoitssy Miksa. Dinnyetan, vagy a dinnye-növény, s annak termesztésé-
nél előforduló tárgyak elmélete, s a legújabb dinnyetermelés. 50 kr.

(87) **Kiadó szallás.** (1—3)
Belső királyutezében, napson, egész-
séges, szép három szoba, 22 sz. alatt.

(83) **Kolozsvárt a BIASINI** (1—3)
vendégfogadója
alólt bérli betegsége mián tölte átvehető
most **Sz. György napján kezdőleg.**
Értekezhetni Kolozsvárt
SZABÓ FERENCZ, bérlelővel.

(85) **Eladó birtok.** (1—2)
M. Frátán, Kolozsvártól mintegy
4 1/2 óra távolságra egy 287 hold szántó,
kaszáló és belsőiségekből, 40 hold erdő-
ből álló tagosított birtok eladó, hozzátar-
tozó lakó és gazdasági épületeivel együtt.
Értekezhetni **Kolozsvárt t. Mikó Ló-**
rincz urral, sétátereza 16 szám.

(19—24) **Növényi**
Matico-befűcskendés (Injection) és Matico-tokcskak (Capseln),
párisi gyógyszerész **GRIMAULT ÉS TÁRSATÓL,**
rue de la Feuillade, 7 sz.
B. 886. 12. 2. Uj gyógyszer, a perui Matico-fa leveleiből készíve, a magy-
támlás gyors és biztos gyógyítására, a belső részek megsejtenése vagy meggyü-
dása nélkül. Dr. **Record** s a párisi orvosok nagyobb része minden más gyógy-
szertől lemondott e gyógyszer megjelenése óta. A befűcskendés a betegség kelet-
kezésekor alkalmazható, a téhelyek pedig minden koros vagy arult esetekben hasz-
nálatnak, a melyek t. i. a copahit, cubebae és más érez alapon készült befűcskendé-
sek használatára nem alkalmak szólni.
Raktár van az osztrák birodalom minden nagyobb városi gyógyszerertáiban.
Kolozsvárt: **WOLFF J.** gyógyszerertáiban kapható.

(77) **Hásonárd alatt egy terjedel-** (2—3)
mes kert kényelmes lakással együtt kiadó.
Értekezhetni bel-farkasutezében 31 szám
alatt az emeletben.

(78) **Mindenféle valódi és friss Erfurti** (2—2)
kerti vetemény magvak érkeztek, és vi-
dékre is posta útján a legillendőbb árban
pontosan elküldetnek.
SCHÜTZ KÁROLY,
kereskedésben.
Ugyanott valódi finom Tokaji-bor,
üvege 1 ft 60 krron található.